

A photograph of a wooden church with two prominent spires. The spires are multi-tiered, with each tier having a slightly wider diameter than the one below it, creating a stepped appearance. The wood is light-colored, possibly pine or spruce, and shows some signs of weathering. The background is a clear, bright blue sky. The text is overlaid on the image in a black, serif font.

*OBNOVME SI SVOJ DOM
grantový program v roku
2008*

Zhrnutie a obsahové vyhodnotenie programu

Kultúrne dedičstvo je jedným z najdôležitejších faktorov, ktoré ovplyvňujú budúce generácie. Nadácia SPP si ako cieľ vytýčila prispieť k zachovaniu tohto dedičstva a v spolupráci so svojím zakladateľom - SPP a.s. a Ministerstvom kultúry SR podporujú obnovu kultúrnych pamiatok na Slovensku.

Vznik programu vyplýva z aktuálneho programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky, kde sa vláda SR zaväzuje vytvoriť celonárodný program obnovy národných kultúrnych pamiatok - **Obnovme si svoj dom**. Strategickou úlohou vyhlásenia vlády je vytváranie reálnych podmienok na obnovu, využívanie a prezentáciu nehnuteľného a hnutelného pamiatkového fondu. Na prípravu a realizáciu programu dohliada sekcia kultúrneho dedičstva Ministerstva kultúry Slovenskej republiky.

Skúsenosti z minulých rokov hovoria, že záujem vlastníkov pamiatok rastie. A rovnako aj význam grantov pre obnovu rôznych objektov. V minulosti grant pomohol objektom ľudovej architektúry, hradom, ale aj celým mestským pamiatkovým rezerváciám a územiam.

Oprávnenými žiadateľmi sú všetci majitelia kultúrnych pamiatok – samosprávy miest a obcí, súkromní vlastníci, podnikateľské subjekty, verejné a štátne inštitúcie, alebo tretí sektor – nadácie, združenia.

Program Obnovme si svoj dom bol v roku 2008 určený na podporu:

- projektov obnovy a reštaurovania kultúrnych pamiatok,
- projektov obnovy a reštaurovania kultúrnych pamiatok v lokalitách zapísaných v Zozname svetového dedičstva,
- aktivít kultúrnej politiky a edičnej činnosti v oblasti ochrany pamiatkového fondu.

Termíny predkladania žiadostí na rok 2008 bol do 5. novembra 2007.

Štruktúra programu Obnovme si svoj dom

Podmienky a účel poskytnutia dotácie sa líšia podľa špecifík jednotlivých podprogramov. Každý podprogram má stanovené priority, výšku maximálnej podpory zo strany ministerstva, podmienky, ktoré musí projekt spĺňať a prílohy, ktoré je žiadateľ povinný predložiť.

1.1 obnova kultúrnych pamiatok

Cieľom podprogramu 1.1 v roku 2008 je podpora projektov systematického prístupu k ochrane kultúrnych pamiatok, príprava a realizácia obnovy a reštaurovania kultúrnych pamiatok; prezentácia a využitie kultúrnych pamiatok v súlade s ich pamiatkovými hodnotami.

1.2 obnova kultúrnych pamiatok v lokalitách svetového kultúrneho dedičstva

Cieľom podprogramu 1.2 v roku 2008 je podpora projektov systematického prístupu k ochrane pamiatkových území a kultúrnych pamiatok v lokalitách, ktoré sú zapísané v Zozname svetového dedičstva; príprava a realizácia ich obnovy, reštaurovania a regenerácie; prezentácia a využitie kultúrnych pamiatok a pamiatkových území v súlade s ich pamiatkovými hodnotami.

1.3 aktivity kultúrnej politiky a edičnej činnosti v oblasti ochrany pamiatkového fondu

Cieľom podprogramu 1.3 v roku 2008 je systémová podpora subjektov zainteresovaných v procese ochrany pamiatkového fondu (napr. vlastníci kultúrnych pamiatok, neziskové

organizácie, občianske združenia, fyzické osoby, samospráva a pod.), ktorých cieľom je identifikácia, dokumentácia, prezentácia a interpretácia kultúrnych a pamiatkových hodnôt pamiatkového fondu.

Žiadateľ sa zaväzuje financovať účel, na ktorý sa dotácia poskytne, aj z iných zdrojov najmenej vo výške **5 % z celkového rozpočtu projektu**.

Dotácia sa poskytuje v programe Obnovme si svoj dom v roku 2008 prioritne:

- v podprograme 1.1
  - na obnovu hradov, kúrií a kaštieľov
  - na reštaurovanie hnutelných kultúrnych pamiatok
- v podprograme 1.2
  - na podporu tradičných technológií a umelecko-remeselných prác pri obnove nehnuteľných kultúrnych pamiatok v lokalitách svetového kultúrneho dedičstva UNESCO
  - na kultúrne pamiatky v týchto lokalitách, ktoré sú v kritickom stavebno – technickom stave
- v podprograme 1.3
  - na dokumentáciu (zamerania, výskumy) a organizovanie workshopov zameraných na záchranu torzálnej architektúry (hradné ruiny)
  - na podporu odborných publikácií zameraných na industriálne kultúrne dedičstvo

Spôsob vyhodnotenia žiadostí

Za administráciu programu je zodpovedná Sekcia ekonomiky a sekcia kultúrneho dedičstva MK SR.

Na vyhodnotenie žiadostí v jednotlivých podprogramoch je menovaná odborná komisia, ako poradný orgán generálneho riaditeľa sekcie kultúrneho dedičstva.

Odborná komisia v súlade s podmienkami poskytovania dotácií a kritériami hodnotenia odporúča projekty na rokovanie zmiešanej komisie Nadácie SPP a SPP a.s..

Zmiešaná komisia informuje o výbere projektov členov Správnej rady Nadácie SPP.

[Zoznam členov odbornej komisie tvorí Prílohu č.1](#)

Podporené projekty 2008

V roku 2008 Nadácia SPP na tento program prispela sumou **431 521 EUR** (13 miliónov Sk). Podporila realizáciu 15 projektov.

Schválená bola aj podpora projektu „Meštiansky dom, Jeruzalemská ulica č. 41, Reštaurovanie maliarskej výzdoby“ predloženého Autocomodexom Trnava spol.s.r.o.. Zmluva však nebola uzavretá a projekt sa nerealizoval, keďže došlo k zmene majiteľa kultúrnej pamiatky.

Finančný dar bol podporeným subjektom poskytovaný v 1 splátke.

Podmienkou podpory bola aj finančná spoluúčasť majiteľa kultúrnej pamiatky na projekte.

Podporené projekty sa realizovali do decembra 2009.

❖ **Mesto Banská Štiavnica**

Meštiansky dom Banská Štiavnica - ul. A Kmeťa 5

Komplexná obnova meštianskeho domu Banská Štiavnica - ul. A. Kmeťa

Projekt bol podporený sumou: 159 330,81 € (4 800 000 Sk)

Finančná spoluúčasť: 6,5%

Začatiu stavebných prác predchádzal architektonicko-historický výskum. Tiež bol realizovaný reštaurátorský prieskum fasády meštianskeho domu a návrh na jej obnovu. V úvodnej etape boli odstránené murované drevárne vo dvore objektu, odvoz sute na skládku a vyčistenie dvora. Opravené boli drevené okná, odvodnenie strechy a fasáda. Ciele projektu bolo teda v plnom rozsahu naplnené. Pamiatkovou obnovou fasády objektu sa docielilo zlepšenie stavebno-mestskej pamiatkovej rezervácie, čo sa stretlo s priaznivými ohlasmi ako obyvateľov mesta, tak aj jeho návštevníkov.

❖ **Mesto Trebišov**

Mauzóleum rodiny Andrassyovcov v Trebišove

Mauzóleum rodiny Andrassyovcov v Trebišove

Projekt bol podporený sumou: 73 026,62 € (2 200 000 Sk)

Finančná spoluúčasť: 15,9%

V rámci projektu došlo k záchrane vzácnej kultúrnej pamiatky a jej zachovanie pre ďalšie generácie. Práce sa sústredili na celkové ukončenie prác obnovy exteriéru (prvé práce začali ešte v roku 1999). Došlo k obnove vstupného kamenného portálu mauzólea, kamenných obvodových stien a k ním prislúchajúcej kamennej architektúry. Všetky práce boli úspešne ukončené. Mauzóleum rodiny Andrassyovcov bude slúžiť obyvateľom mesta a príslušného okolia, ako aj návštevníkom mesta.

❖ **Gréckokatolícka cirkev, farnosť Ladomírová**

Drevený chrám sv. Michala Archanjela Ladomírová

Pokračovanie v rekonštrukcii opláštenia dreveného chrámu (kostola) sv. Michala archanjela Ladomírová, zvonice, brány a ohrady

Projekt bol podporený sumou: 33 193,91 € (1 000 000 Sk)

Finančná spoluúčasť: 6,9%

Výsledkom prác, ktoré sa uskutočnili v rámci projektu, je opláštenie stien chrámu a bránky a nové prestrešenie zvonice a bránky šindľovou krytinou. Ciele projektu boli naplnené, v poslednej fáze je potrebné obnoviť opláštenie zvonice a obnoviť oplotenie areálu.

❖ **Pravoslávna cirkevná obec /PCO/ Snina**

Ikonostas z pravoslávneho dreveného kostola sv. Michala archanjela v Ruskom potoku

Reštaurovanie ikonostasu z pravoslávneho dreveného kostola sv. Michala archanjela v Ruskom potoku

Projekt bol podporený sumou: 13 277,56 € (400 000 Sk)

Finančná spoluúčasť: 5%

Ikonostas patrí k perlám sakrálnej drevenej architektúry, je súčasťou živého objektu, kde sa konajú náboženské obrady. Finančný príspevok bol využitý na zreštaurovanie 3 hlavných ikon, cárskych dvier a 2 podestových ikon. Obnovenie sa odrazilo aj v návštevnosti chrámu.

❖ **Gréckokatolícke arcibiskupstvo Prešov**

Ikonostas a prestol z dreveného gréckokatolíckeho chrámu sv. Petra a Pavla v Novej Polianke

Nová Polianka, Ikonostas a prestol z dreveného gréckokatolíckeho chrámu sv. Petra a Pavla, IV. etapa

Projekt bol podporený sumou: 3 319,39 € (100 000 Sk)

Finančná spoluúčasť: 15,2%

Ikonostas a prestol boli súčasťou dreveného chrámu z druhej polovice 18.stor, ktorý bol zničený počas 2.svetovej vojny. Ikonostas bol presťahovaný do novšieho murovaného chrámu, ostal však v nevyhovujúcom stave. Po úvodnom reštaurátorskom, umeleckohistorickom a chemickotechnologickom prieskume bola pamiatka reštaurovaná v ateliéroch Pamiatkového úradu SR a Oblastného reštaurátorského ateliéru v Bratislave. Práce zahŕňali upevnenie drevnej hmoty a jej očistenie od plesní a drevokazného hmyzu a zásahov z predošlých opráv, po ktorých nasledovalo zlátenie, striebrenie, scelenie polychrómie retušou temperovými a akvarelovými farbami. Na prestole bolo potrebné dorezať všetky chýbajúce prvky drevnej hmoty, kriedovaním a tmelením sceliť zničené partie maľby. Odborným reštaurovaním boli pamiatke prinavrátene jej pôvodné vysoké umelecké kvality.

❖ **Gréckokatolícka cirkev, farnosť Stakčín**

Ikonostas a prestol dreveného gr.kat. Chrámu sv. Juraja v Jalovej

Jalová - Ikonostas a prestol dreveného gr.kat. Chrámu sv. Juraja, III. Etapa

Projekt bol podporený sumou: 9 958,17 € (300 000 Sk)

Finančná spoluúčasť: 5%

Cieľom projektu bolo zreštaurovať vzácny Ikonostas, ktorý bol kvôli umiestneniu v nevyhovujúcich podmienkach schátralý. Vďaka odbornému reštaurátorskému zásahu bola zistená pod povrchom veľmi vzácna maľba takmer v celom rozsahu ikonostasu, čo bola pôvodná maľba z konca 17. a začiatku 18. storočia. Reštaurovaním došlo k záchrane pôvodnej pamiatky, zničené miesta boli odborne opravené. Pamiatka bude slúžiť širokej verejnosti, a záchranou jej boli prinavrátene vysoké a jedinečné umelecké a estetické hodnoty ikonopisnej maľby.

❖ **Gréckokatolícke arcibiskupstvo Prešov**

Ikonostas a prestol z gréckokatolíckeho chrámu Nanebovstúpenia Pána v Šmigovci

Ikonostas a prestol z gréckokatolíckeho chrámu Nanebovstúpenia Pána v Šmigovci - V. Etapa - dokončenie

Projekt bol podporený sumou: 3 319,39 € (100 000 Sk)

Finančná spoluúčasť: 5,5%

Cieľom projektu bolo pokračovanie V. etapy reštaurátorských prác na ikonostase a historickom mobiliári z konca 18.stor. z dreveného chrámu v Šmigovci, ktoré boli zničené požiarom v roku 1913. V rámci tejto etapy boli záchranné práce na pamiatke dokončené a zahŕňali rezbárske a stolárske práce, rekonštrukčné dorezávky a obnovu konštrukčného systému. Po odstránení sekundárnych vrstiev bola polychrómia očistená na originál, vytmelená, vykriedovaná a retušovaná rekonštrukčnou retušou. Dekoratívna výzdoba bola následne zlátená a striebrená podľa originálu. Po zabezpečení ochranným konzervačným lakom bola táto ojedinelá neskorobaroková pamiatka zachránená a odborné reštaurovanie jej prinavrátilo jej pôvodné estetické a umelecké kvality.

❖ **Gréckokatolícka cirkev, farnosť Hunkovce**

Ikonostas a mobiliár z grécko-katolíckeho dreveného kostola Ochrany Bohorodičky v Miroli

Reštaurovanie ikonostasu a mobiliáru z grécko-katolíckeho dreveného kostola Ochrany Bohorodičky v Miroli

Projekt bol podporený sumou: 13 277,56 € (400 000 Sk)

Finančná spoluúčasť: 5%

Gréckokatolícky chrám patrí k perlám sakrálnej drevenej architektúry Slovenska a je často navštevovaný turistami z celého sveta. Odborné práce boli vykonané akad. mal. Máriou Bernáthovou, reštaurovaním sa skvalitnila prezenčná hodnota pamiatky.

❖ **Gréckokatolícka farnosť Čabalovce, filiálka Ňagov**

Ikonostas z gréckokatolíckeho chrámu Nanebovzatia Presvätej Bohorodičky v Ňagove

Ikonostas z gréckokatolíckeho chrámu Nanebovzatia Presvätej Bohorodičky v Ňagove

Projekt bol podporený sumou: 13 277,56 € (400 000 Sk)

Finančná spoluúčasť: 5%

Počas reštaurovania sa vykonal röntgenový prieskum a prieskum sondou. Následne sa odstránili nečistoty, vrstvy zakaleného a stmavnutého laku a sekundárne farebné vrstvy chemicky a mechanicky boli takisto dočistené. Aj ikona aj rám po odstránení sekundárnych vrstiev výrazne zmenili svoj výraz, hlavne rám a stĺpiky svojou neobvyklou farebnosťou. Ikonostas po zreštaurovaní vzbudil obrovský záujem nielen našej, ale aj medzinárodnej verejnosti, nakoľko bol maľovaný kňazom a jeho bravúrne zľahka nahodené žánrovo poňaté výjavy zo života prorokov, P. Márie a pod. sa našli niekoľko sto kilometrov od Viedne neďaleko Medzilaboriec.

❖ **Gréckokatolícka cirkev, farnosť Ladomírová**

Ikona Hodigitrie a ikona Krista Učiteľa z Gréckokatolíckeho chrámu Pokrov Presvätej Bohorodičky, Vagrinec

Reštaurovanie ikony Hodigitrie a ikony Krista Učiteľa z gréckokatolíckeho chrámu Pokrov Presvätej Bohorodičky v obci Vagrinec

Projekt bol podporený sumou: 9 958,17 € (300 000 Sk)

Finančná spoluúčasť: 5%

Havarijný stav farebných a podkladových vrstiev ikon a rámov si vyžiadala ešte pred zahájením reštaurovania vykonať záchranné upevňovacie práce uvoľnených vrstiev k drevenej podložke. V priebehu reštaurovania sa uskutočnila záchrana pamiatky, ktorá sa nachádzala v havarijnom stave. Upevnili sa všetky vrstvy maľby a podkladu. Obnovila sa pevnosť podložky ikon a architektonických rámov. Potom sa odkryla pôvodná farebná vrstva na ikonách a rámoch.

❖ **Gréckokatolícka cirkev, farnosť Mikulášová**

Ikona sv. Mikuláša, ikona Deesis a ikona Pantokrátor z gréckokatolíckeho chrámu Ochrany Presvätej Bohorodičky z Jedlinky

Reštaurovanie ikony sv. Mikuláša, ikony Deesis a ikony Pantokrátor z gréckokatolíckeho chrámu Ochrany Presvätej Bohorodičky z Jedlinky

Projekt bol podporený sumou: 13 277,56 € (400 000 Sk)

Finančná spoluúčasť: 5%

Ikony boli prevezené do ateliéru, kde boli reštaurované, a to spevnením, znovulakovaním, dorezaním a dolepením chýbajúcich častí, kriedovaním, zlatením a striebrením. Ikony sú osadené na pôvodné miesto v Jedlinke.

❖ **Gréckokatolícka cirkev, farnosť Ladomírová**

Ikonostas a prestol z gréckokatolíckeho dreveného chrámu sv. Michala Archanjela v Šemetkovciach

Ikonostas a prestol z gréckokatolíckeho chrámu sv. Michala archanjela v Šemetkovciach

Projekt bol podporený sumou: 19 916,35 € (600 000 Sk)

Finančná spoluúčasť: 5%

Na pamiatke boli vykonané kompletne reštaurátorské práce na nasledovných pamiatkach. Za pomoci analógií boli urobené rezbárske a maliarske rekonštrukcie chýbajúcich prázdnikov. Ikonostas, ktorý patrí k perlám sakrálnej drevenej architektúry je súčasťou živého objektu, kde sa konajú náboženské obrady. Skvalitnenie prezenčnej hodnoty ikon sa odrazilo výrazne v návštevnosti chrámu turistami.

❖ **Mesto Gréckokatolícka cirkev, farnosť Ladomírová**

Drevený gréckokatolícky chrám sv. Bazila Veľkého v obci Krajné Čierne

Pokračovanie sanácie - výmena zvislého nosného trámu napadnutého drevokaznou hubou, v drevenom gréckokatolíckom chráme sv. Bazila Veľkého v obci Krajné Čierne a konzervácia jeho šindľovej strechy

Projekt bol podporený sumou: 9 958,17 € (300 000 Sk)

Finančná spoluúčasť: 5,3%

Výsledkom prác, ktoré sa uskutočnili v rámci projektu, je odstránenie závažného poškodenia drevenej konštrukcie stavby a zabránenie prípadnému rozširovaniu drevokaznej huby do ostatných drevených častí konštrukcie. Ciele projektu boli naplnené, je potrebné zabezpečiť pravidelnú údržbu a kontrolu stavby, aby bola maximálne predĺžená životnosť týchto zásahov.

❖ **Gréckokatolícka cirkev, farnosť Krajná Bystrá**

Drevený gréckokatolícky chrám sv. Kozmu a Damiána Vyšný Komárnik

Drevený gréckokatolícky chrám sv. Kozmu a Damiána Vyšný Komárnik

Projekt bol podporený sumou: 13 277,56 € (400 000 Sk)

Finančná spoluúčasť: 5%

Celý projekt pozostával z dvoch etáp - v prvej etape došlo k výmene drevených šindľov na južnej a severnej časti lode chrámu. V druhej etape práce pokračovali dokončením prác časti lode, dostavbou lešenia na zvonici a výmenou šindľov na zvonici. Posledným štádiom prác bola výmena šindľov umiestnených okolo celého chrámu v spodnej časti. Ohlasy občanov boli pozitívne, okrem nich boli milo prekvapení novým vzhľadom chrámu aj turisti a návštevníci obce.

❖ **Rímskokatolícka cirkev, farnosť Šivetice, excurendo Licince**

Kostol Šivetice, románska rotunda

Kostol Šivetice, románska rotunda

Projekt bol podporený sumou: 43 152,09 € (1 300 000 Sk)

Finančná spoluúčasť: 5%

Vďaka finančnému príspevku od Nadácie sa podarilo začať s rekonštrukciou šiveticekej rotundy. Došlo k zabezpečeniu celého krovu rotundy, vyprataniu krovného priestoru a chemickému ošetrovaniu samotného krovu. Uskutočnili sa aj terénne úpravy s osekávaním omietok v exteriéri aj interiéri rotundy, kde sa nenachádzali nástenné maľby. Prvotný problém s rómskou komunitou, ktorá je v Šiveticiach majoritná, sa podarilo odstrániť školením a naučením ich vyrábať tradičnú svetoznámu šivetickú keramikú. Od tej doby nie sú problémy s vlámaniami do rotundy, rómski spoluobčania rotundu dokonca strážia.

Zloženie odborných komisií OSSD 2008

Podprogram 1.1

1. akad. soch. Tomáš Lupták, Komora reštaurátorov, Bratislava
2. akad. mal. Miroslav Šurin, Komora reštaurátorov, Bratislava
3. akad. mal. Jozef Dorica, Komora reštaurátorov, Bratislava
4. Ing. Kristína Markušová, Krajský pamiatkový úrad, Košice
5. Ing. Katarína Vošková, Krajský pamiatkový úrad - pracovisko, Banská Štiavnica
6. Ing. Vladimír Kohút, Slovenská komora stavebných inžinierov, Bratislava
7. Prof. Ing. arch. Peter Vodrážka, PhD., Fakulta architektúry Slovenskej technickej univerzity, Bratislava
8. Ing. arch. akad. arch. Jozef Smida, CSc., Slovenská komora architektov, Bratislava
9. Ing. arch. Beata Polomová, PhD., Bratislava
10. Ing. arch. Jana Gregorová, PhD., Bratislava
11. PhDr. Katarína Kosová, Pamiatkový úrad SR, Bratislava

Podprogram 1.2

1. doc. akad. mal. Vladimír Plekanec, Vysoká škola výtvarných umení, Bratislava
2. PhDr. Ingrida Ciulisová, CSc., Slovenská akadémia vied - Ústav dejín umenia, Bratislava
3. Ing. Anna Valeková, Krajský pamiatkový úrad, Nitra
4. doc. Ing. arch. akad. arch. Peter Puškár, PhD., Fakulta architektúry Slovenskej technickej univerzity, Bratislava
5. Ing. Jozef Závacký, Slovenská komora stavebných inžinierov, Bratislava
6. Ing. arch. Jaroslav Kilián, Academia Istropolitana Nova, Svätý Jur

Podprogram 1.3

1. Prof. PhDr. Ján Bakoš, DrSc., Slovenská akadémia vied - Ústav dejín umenia, Bratislava
2. PhDr. Peter Jurkovič, Krajský pamiatkový úrad, Bratislava
3. Ing. arch. Erika Horanská, Academia Istropolitana Nova, Svätý Jur
4. RNDr. Ľuboslav Škoviera, Pamiatkový úrad SR, Bratislava
5. akad. soch. Ján Gazdík, Vysoká škola výtvarných umení, Bratislava
6. Mgr. Jozef Medvecký, CSc., Slovenská akadémia vied - Ústav dejín umenia, Bratislava